

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึงความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อ ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรกับความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะกับไก่เนื้อ

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 109 คน ประกอบด้วย 8 อำเภอ ได้แก่ 1. อำเภอสันกำแพง จำนวน 13 คน 2. อำเภอสันทราย จำนวน 26 คน 3. อำเภอแม่ริม จำนวน 6 คน 4. อำเภอแม่แตง จำนวน 4 คน 5. อำเภอหางดง จำนวน 3 คน 6. อำเภอสันป่าตอง จำนวน 15 คน 7. อำเภออยสะเก็ด จำนวน 16 คน 8. อำเภอพร้าว จำนวน 26 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science : SPSS for Windows) ใช้เครื่องมือทางสถิตินามวิเคราะห์ดังนี้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกรใช้สถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบสมมติฐานหาความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อ ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยสถิติวิเคราะห์คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

1. ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม

อายุ เกย์ตระกรมีช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.21 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.18 ตามลำดับ มีเกย์ตระกรในช่วงอายุ 71-80 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 0.92 เกย์ตระกรมีอายุเฉลี่ย 45.59 ปี

เพศ เกย์ตระกรส่วนใหญ่เป็น เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 73.39 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 26.61

ระดับการศึกษา เกย์ตระกรส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับป्रถบศึกษาปีที่ 4 จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 53.21 รองลงมาคือ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 13.76 และมีเกย์ตระกรที่ไม่ได้รับการศึกษาเพียง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.92

ประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อ เกย์ตระกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 75.23 รองลงมาคือ มีประสบการณ์อยู่ในช่วง 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.43 และมีประสบการณ์อยู่ในช่วง 31-40 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.92 เกย์ตระกรมีประสบการณ์โดยเฉลี่ย 8.46 ปี

ขนาดของโรงพยาบาล โดยส่วนใหญ่ เกย์ตระกรจะมีโรงพยาบาลขนาด 501-600 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 53.21 รองลงมาคือ ขนาด 701-800 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 13.76 และมีขนาด โรงพยาบาลต่ำกว่า 500 ตารางเมตร น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.92 ขนาดโดยเฉลี่ยของโรงพยาบาลมีขนาด 715 ตารางเมตร

แบบของโรงพยาบาล เกย์ตระกรส่วนใหญ่มีโรงพยาบาลแบบปิด คิดเป็นร้อยละ 44.04 รองลงมาคือโรงพยาบาลแบบเปิด คิดเป็นร้อยละ 42.20 และโรงพยาบาลพื้นเมืองจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.76

จำนวนไก่เนื้อที่เลี้ยงทั้งหมดในรุ่นนี้ โดยส่วนใหญ่จะมีจำนวนไก่มากกว่า 8,000 ตัวต่อรุ่น คิดเป็นร้อยละ 23.85 รองลงมา คือ ต่ำกว่า 3,000 ตัวต่อรุ่น คิดเป็นร้อยละ 22.02 และมีเกย์ตระกรที่เลี้ยงไก่ในช่วง 7,001-8,000 ตัวต่อรุ่น น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.92 จำนวนไก่ที่เลี้ยงในรุ่นนี้ โดยเฉลี่ย 6,161 ตัวต่อรุ่น

ประเภทผู้เลี้ยงไก่เนื้อ เกย์ตระกรส่วนใหญ่เลี้ยงไก่เนื้อ แบบรับจ้างเลี้ยง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 66.06 และแบบประกันราคา จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 33.94

รายได้ครัวเรือนต่อปี โดยส่วนใหญ่เกย์ตระกรมีรายได้ต่อครัวเรือนต่อปีต่ำกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.02 รองลงมา เกย์ตระกรมีรายได้ครัวเรือนต่อปี มากกว่า 300,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 16.51 และเกย์ตระกรมีรายได้ครัวเรือนต่อปีอยู่ในช่วง 150,001- 250,000 บาท น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.01 เกย์ตระกรมีรายได้ครัวเรือนต่อปีโดยเฉลี่ยเท่ากับ 154,514.68 บาท

รายได้จากการเลี้ยงไก่เนื้อต่อการเลี้ยงไก่เนื้อ 1 รุ่น โดยส่วนใหญ่เกย์ตระกรมีรายได้จากการเลี้ยงไก่เนื้อต่อการเลี้ยงไก่เนื้อ 1 รุ่น อยู่ในช่วง 10,001- 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.70 รองลงมา มีรายได้จากการเลี้ยงไก่เนื้อต่อการเลี้ยงไก่เนื้อ 1 รุ่น ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.69 และมีรายได้จากการเลี้ยงไก่เนื้อต่อการเลี้ยงไก่เนื้อ 1 รุ่น มากกว่า 30,000 บาท น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.51 รายได้จากการเลี้ยงไก่เนื้อต่อการเลี้ยงไก่เนื้อ 1 รุ่น โดยเฉลี่ยเท่ากับ 24,848 บาท

ภาวะหนี้สินในปัจจุบัน โดยส่วนใหญ่เกย์ตระกรมีภาวะหนี้สินในปัจจุบันมากกว่า 500,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.18 รองลงมา มีภาวะหนี้สินในปัจจุบันอยู่ในช่วง 100,001-200,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 17.43 และมีภาวะหนี้สินในปัจจุบันอยู่ในช่วง 300,001-400,000 บาท น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.26 ภาวะหนี้สินในปัจจุบัน โดยเฉลี่ยเท่ากับ 396,597 บาท

แหล่งเงินกู้ธนาคารของรัฐบาล แหล่งเงินกู้ส่วนใหญ่เป็นแหล่งเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 95.55 รองลงมาคือ แหล่งกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 2.30

ภาวะหนี้สินจากการของรัฐบาล โดยส่วนใหญ่เกยตกรรมมีภาวะหนี้สินจากการของรัฐบาลของเกยตกรอยู่ ในช่วง 100,001-200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.09 รองลงมา มีภาวะหนี้มากกว่า 500,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.93 และมีภาวะหนี้สินจากการของรัฐบาลของเกยตกรอยู่ในช่วง 300,001-400,000 บาท น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.30 ภาวะหนี้สินจากการของรัฐบาลของเกยตกร โดยเฉลี่ยเท่ากับ 372,093.02 บาท

แหล่งเงินกู้ธนาคารของเอกชน แหล่งเงินกู้ส่วนใหญ่เป็นแหล่งเงินกู้จากธนาคารกรุงเทพ คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงมาคือ ธนาคารเอเชีย คิดเป็นร้อยละ 28.57

ภาวะหนี้สินจากการของเอกชนของเกยตกร โดยส่วนใหญ่เกยตกรรมมีภาวะหนี้สินจากการของเอกชนของเกยตกรอยู่ในช่วง 100,001-200,000 บาท และ 10,000-100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.57 เท่ากัน รองลงมา มีภาวะหนี้สินจากการของเอกชนของเกยตกรอยู่ในช่วง 200,001-300,000 บาท 400,001-500,000 บาท และมากกว่า 500,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.29 เท่ากัน ภาวะหนี้สินจากการของเอกชนของเกยตกร โดยเฉลี่ยเท่ากับ 352,287.14 บาท

แหล่งเงินจากบริษัทที่สนับสนุนการเดี่ยวไก' โดยส่วนใหญ่เกยตกรรมมีแหล่งเงินจากบริษัทที่สนับสนุนการเดี่ยวไก' ในช่วง 50,000 - 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ มากกว่า 200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.50 และมีแหล่งเงินจากบริษัทที่สนับสนุนการเดี่ยวไก'ในช่วง 100,001-200,000 บาท น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.50 แหล่งเงินจากบริษัทที่สนับสนุนการเดี่ยวไก'โดยเฉลี่ยเท่ากับ 242,500 บาท

แหล่งเงินกู้อื่นๆ ส่วนใหญ่เกยตกรรมมีแหล่งเงินกู้อื่นๆ เป็นญาติ พี่น้อง คิดเป็นร้อยละ 84.62 รองลงมาคือ กองทุนหมุนเวียนและสหกรณ์ออมทรัพย์ครู คิดเป็นร้อยละ 7.69 เท่ากัน

ภาวะหนี้สินจากแหล่งเงินกู้อื่นๆ ของเกยตกร โดยส่วนใหญ่เกยตกรรมมีภาวะหนี้สินจากแหล่งเงินกู้อื่นๆของเกยตกรอยู่ ในช่วง 50,000 - 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมา มีภาวะหนี้มากกว่า 200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.00 ตามลำดับ ภาวะหนี้สินจากแหล่งเงินกู้อื่นๆ ของเกยตกร โดยเฉลี่ยเท่ากับ 106,307.69 บาท

ระยะเวลาในการเลี้ยงไก่เนื้อแต่ละรุ่น โดยส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงไก่เนื้อแต่ละรุ่นประมาณ 40-45 วัน คิดเป็นร้อยละ 51.38 รองลงมาคือ ใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงไก่เนื้อมากกว่า 45 วัน คิดเป็นร้อยละ 27.52

การได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากวิทยุ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความสนใจ การได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากวิทยุ 1 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 49.23 รองลงมาคือ มีความสนใจในการได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากวิทยุ 2 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 18.46 และมีความสนใจในการได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากวิทยุ 6 ครั้งต่อเดือน และ 10 ครั้งต่อเดือนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.54 เกษตรกรมีความสนใจในการได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากวิทยุเฉลี่ย 1.36 ครั้งต่อเดือน

การได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากเอกสาร/วารสาร โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีความสนใจในการได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากเอกสาร/วารสาร 1 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 50.79 รองลงมาคือ มีความสนใจในการได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากเอกสาร/วารสาร 2 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 20.63 และมีความสนใจในการได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากเอกสาร/วารสาร 6 ครั้งต่อเดือน น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.59 เกษตรกรมีความสนใจในการได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากเอกสาร/วารสารเฉลี่ย 1.17 ครั้งต่อเดือน

การได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากหนังสือพิมพ์ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความสนใจในการได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากหนังสือพิมพ์ 1 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 40.54 รองลงมาคือ มีความสนใจในการได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากหนังสือพิมพ์ 2 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 27.03 และมีความสนใจในการได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากหนังสือพิมพ์ 4 ครั้งต่อเดือน น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.70 เกษตรกรมีความสนใจในการได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากหนังสือพิมพ์เฉลี่ย 0.73 ครั้งต่อเดือน

การได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากโทรหัคก์ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความสม่ำเสมอในการได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากโทรหัคก์ 1 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 41.82 รองลงมาคือ มีความสม่ำเสมอในการได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากโทรหัคก์ 3 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 23.64 และมีความสม่ำเสมอในการได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากโทรหัคก์ 6 ครั้งต่อเดือน น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.82 เกษตรกรมีความสม่ำเสมอในการได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากโทรหัคก์เฉลี่ย 1.24 ครั้งต่อเดือน

การได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากเพื่อนเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่มีความสม่ำเสมอในการได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากเพื่อนเกษตรกร 2 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 27.47 รองลงมาคือ มีความสม่ำเสมอในการได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากเพื่อนเกษตรกร 3 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 23.08 และมีความสม่ำเสมอในการได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากเพื่อนเกษตรกร 8 ครั้งต่อเดือน และ 10 ครั้งต่อเดือน น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.10 เกษตรกรมีความสม่ำเสมอในการได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อจากเพื่อนเกษตรกรเฉลี่ย 2.65 ครั้งต่อเดือน

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ 1 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 80.85 รองลงมาคือ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ 2 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 14.89 และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ 3 ครั้งต่อเดือนและ 4 ครั้งต่อเดือน น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.13 เกษตรกรมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เฉลี่ย 0.54 ครั้งต่อเดือน

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 1 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 81.48 รองลงมาคือ มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 4 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 18.52 ตามลำดับ เกษตรกรมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 0.38 ครั้งต่อเดือน

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัทฯ (สัตวบาล) เกษตรกรส่วนใหญ่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัทฯ (สัตวบาล) 1 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 45.68 รองลงมาคือ มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัทฯ (สัตวบาล) 3 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 23.46 และมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัทฯ (สัตวบาล) 5 ครั้งต่อเดือน 6 ครั้งต่อเดือนและ

12 ครั้งต่อเดือน น้อบที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.23 เกษตรกรรมมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัทฯ (สัตวบาล) โดยเฉลี่ย 1.61 ครั้งต่อเดือน

2. ข้อมูลความรู้ในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อในจังหวัดเชียงใหม่โดยส่วนใหญ่เกษตรกรมีความรู้ในการยาปฏิชีวนะในการผลิตไก่เนื้อในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 69.70 (มีช่วงคะแนนระหว่าง 5.85-11.13) รองลงมาคือ มีความรู้ในการยาปฏิชีวนะในการผลิตไก่เนื้อในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 15.60 (มีช่วงคะแนนมากกว่า 11.13) เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ในการใช้ยาปฏิชีวนะในการผลิตไก่เนื้อเท่ากับ 8.49 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (มีช่วงคะแนนระหว่าง 5.85-11.13) และในการวิจัยครั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรู้ในการยาปฏิชีวนะในการผลิตไก่เนื้อต่ำสุดเท่ากับ 3 คะแนนและมีคะแนนความรู้ในการยาปฏิชีวนะในการผลิตไก่เนื้อสูงสุดเท่ากับ 15 คะแนน

3. ข้อมูลการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อ ในจังหวัดเชียงใหม่

โดยส่วนใหญ่เกษตรกรมีการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะในการผลิตไก่เนื้อในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 67.90 (มีช่วงคะแนนระหว่าง 4.06-7.60) รองลงมาคือ มีการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะในการผลิตไก่เนื้อในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 18.30 (มีคะแนนน้อยกว่า 4.06) เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยด้านการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะในการผลิตไก่เนื้อ เท่ากับ 5.83 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (มีช่วงคะแนนระหว่าง 4.06-7.60) และในการวิจัยครั้งนี้พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะในการผลิตไก่เนื้อต่ำสุดเท่ากับ 2 คะแนนและมีคะแนนการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะในการผลิตไก่เนื้อสูงสุดเท่ากับ 10 คะแนน

4. ข้อมูลปัญหาของเกษตรกร

เกษตรกรมีข้อมูลปัญหาสูงสุดในประเด็นผลตอบแทนจากการเลี้ยงไก่นี้ไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 94.50 รองลงมาคือ ประเด็นต้นทุนด้านอาหารสูงคิดเป็นร้อยละ 82.60 และประเด็นที่เกษตรกรมีความเห็นว่ามีปัญหาน้อยที่สุด ก็คือประเด็นเจ้าหน้าที่สัตวบาลจากบริษัทฯ มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.30

5. ข้อมูลความต้องการของเกษตรกร

ความต้องการของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรมีข้อมูลความต้องการสูงสุดในประเด็น ต้องการให้ผลตอบแทนจากการเลี้ยงไก่เนื้อมากขึ้นกว่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 82.60 รองลงมาคือ ประเด็นความต้องการให้ราคาอาหารไก่เนื้อลดลงกว่าเดิมคิดเป็นร้อยละ 53.20 และประเด็นที่เกษตรกรมีความเห็นว่ามีความต้องการน้อยที่สุดคือประเด็นความต้องการวัสดุอุปกรณ์ โรงเรือนที่มีคุณภาพแข็งแรง ทันทัน ซึ่งมีผู้ตอบว่ามีความต้องการเพียงร้อยละ 3.70

แนวทางในการแก้ไขปัญหา เกษตรกรส่วนใหญ่เสนอให้มีการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่เนื้อ ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นการประสานความร่วมมือในกลุ่มผู้เลี้ยงไก่เนื้อในการแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยมีบทบาทหน้าที่ อาทิเช่น เป็นตัวแทนของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในการต่อรองกับนักธุรกิจฯ ในกรณีที่ผลตอบแทนจากการเลี้ยงไก่เนื้อไม่ดี มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนด้าน อาหารสัตว์ที่สูง มีการจัดตั้งกองทุนเงินสำรองให้เกษตรกรสามารถถือหุ้นได้ในกรณีที่เกษตรกรขาด เงินทุนหมุนเวียน ตลอดจนเป็นแหล่งให้ความรู้ด้านวิชาการใหม่ๆ ใน การเลี้ยงไก่เนื้อให้กับ เกษตรกร ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่เนื้อทำหน้าที่เปรียบเสมือนเป็นตัวกลางในการ ประสานงานระหว่างกลุ่มเกษตรกรกับภาครัฐและภาคเอกชน ทำให้เกิดความรวดเร็วในการแก้ไข ปัญหาต่างๆ ได้อ่ายมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นการทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อมีการพัฒนาการ เลี้ยงไก่เนื้อให้ได้มาตรฐานสูงด้วยตามหลักวิชาการ ปราศจากยาปฏิชีวนะตกค้าง ซึ่งจะส่งผลทำให้ ผู้บริโภcmีความปลอดภัยในการบริโภคผลิตภัณฑ์จากเนื้อไก่

6. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยา ปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อ ในจังหวัดเชียงใหม่

ตัวแปรมีความสัมพันธ์กับความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อ ในจังหวัดเชียงใหม่มี 2 ตัวแปรคือ ระดับการศึกษาและประเภทของผู้เลี้ยงไก่เนื้อ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า ความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อ ในจังหวัดเชียงใหม่ มีค่าเท่ากับ $11.318 + (0.212) \text{ คุณด้วย} (\text{ระดับการศึกษา}) + 1.391 \text{ คุณด้วย} (\text{ประเภทผู้เลี้ยงไก่เนื้อ})$ และคงให้เห็นว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาสูง มี ความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะมากกว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่ำ และเกษตรกรที่ มีการเลี้ยงไก่เนื้อแบบประกันราคางานมีความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะดีกว่าเกษตรกรที่ มีการเลี้ยงไก่เนื้อแบบรับจ้างเดี่ยว

การอภิปรายผล

จากการศึกษาพบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

ด้านความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาปฏิชีวนะ พบว่าเกยตอร์จะมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ จุดประสงค์ของการใช้ยาปฏิชีวนะที่ผิด โดยเกยตอร์มีความเข้าใจว่าการใช้ยาปฏิชีวนะมี จุดประสงค์เพื่อการป้องกันและรักษาโรค ซึ่งตามหลักวิชาการนั้นการใช้ยาปฏิชีวนะจะมีการใช้เพื่อ จุดประสงค์ในการรักษาโรคเท่านั้นไม่ใช่การป้องกันโรค โดยที่เกยตอร์มีความรู้ ความเข้าใจที่ผิด ในประเด็นดังกล่าวมากถึง 95 คน (ร้อยละ 87.20) ทำให้เห็นว่าเกยตอร์ยังคงมีความคิดว่าการเลี้ยง ไก่เนื้อยังต้องมีการใช้ยาปฏิชีวนะอยู่ตลอดซึ่งจะขาดไม่ได้ ซึ่งเห็นได้จากการที่เกยตอร์ตอบในข้อ ที่ว่ายาปฏิชีวนะมีความจำเป็นในการเลี้ยงไก่เนื้อย่างมาก โดยมีผู้ตอบเห็นด้วยมากถึง 73 คน (ร้อยละ 67.00) นั่นชี้ให้เห็นว่าเกยตอร์ยังคงไม่มีความเข้าใจว่าการป้องกันโรคนั้นสามารถทำได้ โดยการจัดการฟาร์มที่ดี เช่น การป้องกันคนภายนอกเข้าฟาร์ม การฆ่าเชือโรงเรือน อุปกรณ์ต่างๆ ก่อนที่จะมีการเลี้ยงไก่เนื้อในรุ่นต่อไป การใช้อาหารที่มีคุณภาพ การคัดเลือกพันธุ์ไก่ที่มีคุณภาพ เป็นต้น อีกประเด็นที่น่าสังเกตเกี่ยวกับความรู้ของเกยตอร์ คือ การที่เกยตอร์ตอบในข้อที่ว่า ภาชนะบรรจุยาปฏิชีวนะ ที่เขียนว่า “EXP. 1/02/2003” แสดงให้ทราบถึงวันที่ผลิตยาปฏิชีวนะนั้น มีเกยตอร์ตอบผิดมากถึง 71 คน (ร้อยละ 65.10) นั้นแสดงว่าเกยตอร์ยังไม่มีความรู้และความ เข้าใจเกี่ยวกับการอ่านฉลากยาปฏิชีวนะอย่างถูกต้อง ซึ่งจะเกี่ยวพันกับระดับการศึกษาของเกยตอร์ คือ ถ้าเกยตอร์มีระดับการศึกษาที่ต่ำจะทำให้ความสามารถในการอ่านและเขียนและการอ่านหนังสือมี น้อยตามด้วย ทำให้เกยตอร์ใช้ยาปฏิชีวนะที่เสื่อมคุณภาพส่งผลให้การรักษาโรคไม่ได้ ไม่หาย และเกยตอร์ก็จะใช้ยาปฏิชีวนะนั้นในปริมาณที่เพิ่มขึ้นทำให้เกิดปัญหายาปฏิชีวนะตกค้างในตัวไก่ เนื้อซึ่งจะเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค

ด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ยาปฏิชีวนะ พบว่าเกยตอร์มีการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยเฉพาะประเด็นการใช้ยาปฏิชีวนะ ควรให้ติดต่อกัน 3-5 วัน เมื่อไก่เนื้อกลับสูงปกติควรให้ยาปฏิชีวนะต่อไปอีก 2-3 วัน มีเกยตอร์ไม่ปฏิบัติมากถึง 92 คน (ร้อยละ 84.40) โดยให้เหตุผลว่าการใช้ยาปฏิชีวนะต่อไปอีก 2-3 วัน จะเป็นการสิ้นเปลือง ยาปฏิชีวนะและจะเป็นการทำให้ไก่เนื้อโตช้ากว่าปกติ ทำให้เห็นว่าเกยตอร์ยังไม่เข้าใจถึงวิธีการ ใช้ยาปฏิชีวนะในการรักษาโรคในไก่เนื้อ อีกประเด็นคือ ในกรณีไก่เนื้อตายจำนวนมากผิดปกติ ต้องมีการผ่าพิสูจน์โรค ไก่เนื้อที่เกิดขึ้น เพื่อวินิจฉัยและระบุสาเหตุของการเกิดโรคได้อย่างถูกต้อง โดยที่เกยตอร์ไม่ปฏิบัติมากถึง 81 คน (ร้อยละ 74.30) โดยให้เหตุผลว่าเกยตอร์ไม่มีความรู้ใน

การวินิจฉัยโรคไก่เนื้อ และวิธีการในการผ่าพิสูจน์ชากไก่เนื้อ ทำให้เกยตบรรบงคนด้องรอเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาทำการพิสูจน์โรค ซึ่งในบางครั้งเกยตบรรบงต้องทำการตัดสินใจในการใช้ยาปฏิชีวนะในการรักษาไก่เนื้อของตนเอง เพราะการรอเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องบางครั้งใช้เวลาในการรอนาน ทำให้เกยตบรรบงต้องตัดสินใจด้วยตัวเองทั้งนี้เพื่อลดการตายของไก่เนื้อของตนเองนั่นหมายถึง การลดความเสี่ยงต่อการขาดทุนของเกยตบรรบง

ดังนั้นภาครัฐและภาคเอกชนที่ให้การสนับสนุนการเลี้ยงไก่นึ่งของเกยตบรรบง ต้องให้การสนับสนุนด้านความรู้และทักษะในการใช้ยาปฏิชีวนะ ซึ่งสามารถทำได้โดยการจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกยตบรรบง การแขกเอกสารหรือวารสารที่แนะนำด้านความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ตลอดจนการให้ความรู้ในเรื่องการวินิจฉัยโรคไก่เนื้อเบื้องต้น ซึ่งจะเป็นการช่วยให้เกยตบรรบงสามารถใช้ยาปฏิชีวนะได้ตรงกับโรคไก่เนื้อที่เกิดขึ้น ผลในระยะยาวคือ การลดปัญหายาปฏิชีวนะตกค้างในเนื้อไก่ สร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคต่อไป

จากผลการใช้การวิเคราะห์ดดดอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบประเด็นที่น่าสนใจ ได้ดังนี้

อายุของเกยตบรรบงไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกยตบรรบงในการผลิตไก่เนื้อ แสดงว่าเกยตบรรบงที่มีอายุมากจะปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะไม่ถูกต้องอาจเนื่องมาจากเกยตบรรบงอายุมากบางคน จะใช้ความเคยชินในการใช้ยาปฏิชีวนะมากกว่าที่จะใช้ตามหลักวิชาการสอดคล้องกับการศึกษาของ นันหนา(2528) ว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และการยอมรับของประชาชนบริเวณลุ่มแม่น้ำบางปะกงในการใช้วัตถุมีพิษเพื่อการเกษตร เช่นเดียวกับการศึกษาของ พัฒนพล (2541) ที่พบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกยตบรรบงผู้ปลูกมะขามหวานในเขตอําเภอบ้านหลวง จังหวัดน่านและนรีศร (2541) พบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูข้าวของเกยตบรรบง ในจังหวัดสิงห์บุรี

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

เพศของเกยตบรรบงไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกยตบรรบงในการผลิตไก่เนื้อ แสดงว่าเกยตบรรบงทั้งเพศชายและเพศหญิงจะมีความรู้และการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันเกยตบรรบงเพศหญิงสามารถที่จะหาความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับการใช้ยาปฏิชีวนะในการผลิตไก่เนื้อได้หลายทางเช่น เอกสาร วารสาร โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น

ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อ แสดงว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีความรู้และการปฏิบัติที่ดีกว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการอดีตเกษตรกรยังไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษา ทำให้เกษตรกรใช้ความเคยชิน การจัดทำหรือออกแบบจากเพื่อนเกษตรกรด้วยกันเองมากกว่าที่จะศึกษาจากแหล่งให้ความรู้ เช่น เอกสาร วารสาร โทรทัศน์ หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น สัตวบาล เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ เป็นต้น ทำให้การใช้ยาปฏิชีวนะในการผลิตไก่เนื้อของเกษตรกรไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

ประสบการณ์ในการเดี่ยวไก่เนื้อไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อ แสดงว่าเกษตรกรบางคนที่มีประสบการณ์ในการเดี่ยวไก่เนื้อเป็นระยะเวลา lange จะมีความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะที่เท่าเทียมหรือต่ำกว่าเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการเดี่ยวไก่เนื้อเป็นระยะเวลา short อาจเนื่องมาจากความเคยชิน และการประยุกต์เวลาในการเตรียมยาปฏิชีวนะ (ความสะท้อนกลบ) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนันทน (2528) ว่าประสบการณ์ที่ใช้สารเคมีไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และการยอมรับของประชาชนบริเวณลุ่มน้ำบางปะกงในการใช้วัตถุนิยมเพื่อการเกษตรและการศึกษาของพัฒนา (2541) พบว่าประสบการณ์ที่ใช้สารเคมีไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกมะขามหวานในเขตอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี เช่นกัน

ขนาดฟาร์มไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อ แสดงว่าเกษตรกรที่มีขนาดฟาร์มใหญ่จะมีความรู้และการปฏิบัติเท่าเทียมหรือต่ำกว่าเกษตรกรที่มีขนาดฟาร์มเล็ก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปัจจัยบันดาลภัยที่ได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีด้านโรงเรือน โดยมีการสร้างโรงเรือนปรับอากาศ (Evaporative cooling) ทำให้สามารถควบคุมและป้องกันการเกิดโรคในไก่เนื้อได้และสามารถลดไก่เนื้อของตนลงได้อย่างถาวรสิ่ง

ประเภทผู้เดี่ยวไก่เนื้อมีความสัมพันธ์กับความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อ แสดงว่าเกษตรกรที่มีการเดี่ยวไก่เนื้อแบบประกันราจะมีความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะในการผลิตไก่เนื้อที่ดีกว่าเกษตรกรที่เดี่ยวไก่เนื้อแบบรับจ้างเดี่ยว ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรที่เดี่ยวไก่เนื้อแบบประกันจะเป็นผู้ลงทุนด้านพันธุ์ไก่ อาหาร เกมีกัณฑ์และเวชภัณฑ์ต่างๆ ดังนั้นจึงต้องลดความเสี่ยงในด้านอัตราการตายของไก่เนื้อ จึงต้องให้ความเอาใจใส่เพื่อให้ผลการเดี่ยวไก่เนื้ออุดมสมบูรณ์ แต่เกษตรกรที่เดี่ยวไก่เนื้อแบบรับจ้างเดี่ยวจะเบกรับภาระการ

ลงทุนด้าน\dataวัตถุเท่านั้น ส่วนค่าใช้จ่ายด้านอาหาร ลูกไก่ เกมีกับที่และเวชภัณฑ์ บริษัทจะเป็นผู้ลงทุนให้ โดยที่เกษตรกรจะได้รับผลตอบแทนเป็นตัว ทำให้เกษตรกรไม่ให้ความสนใจในการคุ้มครองของตนเอง เพราะคิดว่าเป็นการลงทุนของบริษัทไม่ใช่การลงทุนของตนเอง

รายได้จากการเลี้ยงไก่เนื้อต่อรุ่น ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อ แสดงว่าเกษตรกรที่มีรายได้จากการเลี้ยงไก่เนื้อต่อรุ่นมากจะมีความรู้และการปฏิบัติที่เท่าเทียมหรือต่ำกว่าเกษตรกรที่มีรายได้จากการเลี้ยงไก่เนื้อต่อรุ่นน้อย อาจมีสาเหตุมาจากการปัจจัยน้ำหนึ่งของการเลี้ยงไก่เนื้อ เช่น การปลูกสวนลำไย การเพาะปลูกพืชต่างๆ เป็นต้น และอาจจะมีสาเหตุจากการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรเป็นเพียงอาชีพเสริมของเกษตรกรเท่านั้น

ภาวะหนีสิน ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อ แสดงว่าเกษตรกรที่มีภาวะหนีสินมากจะมีความรู้และการปฏิบัติที่เท่าเทียมหรือต่ำกว่าเกษตรกรที่มีภาวะหนีสินน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยน้ำหนึ่งของการสนับสนุนด้านเงินทุนแก่เกษตรกร เช่น การพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกร การถ่ายทอดภาระ การแปลงสินทรัพย์ให้เป็นทุน เป็นต้น ทำให้เกษตรกรมีทางเลือกในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนมากขึ้น

ระยะเวลาในการเลี้ยงไก่เนื้อ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อ แสดงว่าเกษตรกรที่มีระยะเวลาในการเลี้ยงไก่เนื้อในแต่ละรุ่นโดยใช้เวลา 28-30 วันจะมีความรู้และการปฏิบัติเท่าเทียมหรือต่ำกว่าเกษตรกรที่เลี้ยงไก่เนื้อโดยใช้ระยะเวลาในแต่รุ่น 40-45 วันและมากกว่า 50 วัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากในปัจจัยน้ำหนึ่งของเกษตรกรเริ่มนีการสร้างโรงเรือนแบบปิด (Evaporative cooling) ทำให้ไก่เนื้อโตเร็วเหมือนเทียบกับโรงเรือนแบบปิดและแบบยกพื้น นอกจากนี้ยังสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการนำไปองกันโรคได้ ทำให้เกษตรกรพยายามลดการใช้ยาปฏิชีวนะลง

การได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อ แสดงว่าเกษตรกรที่ได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อบ่อยครั้งจะมีความรู้และการปฏิบัติเท่าเทียมหรือต่ำกว่าเกษตรกรที่ได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อน้อยครั้ง อาจเกิดจากการที่เกษตรกรได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อในด้านอื่นๆ ที่ไม่

เกี่ยวข้องกับความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะทำให้เกยตกรกรไม่มีความรู้และปฏิบัติไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

การติดต่อ กับเจ้าหน้าที่ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกยตกรกรในการผลิตไก่เนื้อ แสดงว่าเกยตกรกรที่มีการติดต่อ กับเจ้าหน้าที่บ่อยครั้ง จะมีความรู้และการปฏิบัติเท่าเทียมหรือต่ำกว่าเกยตกรกรที่มีการติดต่อ กับเจ้าหน้าที่น้อยครั้ง แสดงว่า เกยตกรกรสามารถที่จะหาความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาปฏิชีวนะจากแหล่งอื่นๆ เช่น หนังสือ วารสาร โทรศัพท์ เป็นต้น โดยที่ไม่ต้องรองปรึกษา กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ข้อคิดเห็นบางประการ อันเป็นประโยชน์ต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ปรับปรุงการดำเนินงานในการส่งเสริมด้านความรู้ทางวิชาการและให้ คำแนะนำแก่เกยตรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในการใช้ยาปฏิชีวนะให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตลอดจน การ สุขาภิบาลและป้องกันโรค

1. จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบร่วม ระดับการศึกษาของเกยตกรกร มีความสัมพันธ์ กับความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกยตกรกรในการผลิตไก่เนื้อ ในจังหวัดเชียงใหม่ แสดงว่า ให้เห็นว่า เกยตกรกรที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้น มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับยาปฏิชีวนะ ตลอดจน การใช้ยาปฏิชีวนะอย่างถูกวิธีมาก ดังนั้นหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องควร มีการให้ความรู้แก่ เกยตกรกรเกี่ยวกับยาปฏิชีวนะ ให้มากขึ้น

2. จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบร่วม ประเภทผู้เลี้ยงไก่เนื้อ มีความสัมพันธ์กับความ รู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกยตกรกรในการผลิตไก่เนื้อ ในจังหวัดเชียงใหม่ และพบ ว่า เกยตกรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อแบบรับจ้างเลี้ยง มีความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะ ต่ำกว่า เกยตกรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อแบบปรับกันราคา ดังนั้นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จึงควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับ การใช้ยาปฏิชีวนะให้กับเกยตกรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อแบบรับจ้างเลี้ยงมากขึ้น

3. จากการศึกษาความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะในการผลิตไก่เนื้อ พนฯ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้และการปฏิบัติในระดับปานกลาง ในการส่งเสริมควรเน้นในข้อที่เกษตรกรมีความรู้น้อยและข้อที่เกษตรกรปฏิบัติผิด และเพิ่มเติมในข้อที่เกษตรกรมีความรู้และการปฏิบัติในระดับปานกลาง อีกระดับมาก เพื่อให้เข้าใจซักเจนยิ่งขึ้น

4. จากการศึกษาพบว่าเกษตรรับมีความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะในระดับปานกลาง ดังนั้นบริษัทฯ ที่สนับสนุนการเลี้ยงไก่เนื้อ ควรมีการจัดฝึกอบรมเกษตรกรด้านการใช้ยาปฏิชีวนะ และด้านอื่นๆด้วย เช่น มาตรฐานฟาร์ม การป้องกันและรักษาโรค และการวินิจฉัยโรค ในไก่เนื้อเบื้องต้น เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการเพิ่มความรู้และการปฏิบัติอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการให้กับเกษตรกร

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อประเภทรับจ้างเลี้ยงและประเภทประกันราคาใน 8 อำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่เท่านั้น จึงขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการวิจัยขยายผลออกเป็นวงกว้าง คือ ศึกษาความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อในพื้นที่อื่นๆ เพื่อที่จะได้รับข้อมูลที่หลากหลายและสามารถใช้เป็นแนวทางที่จะพัฒนาการดำเนินงานให้ก้าวหน้าต่อไป

2. ควรมีการศึกษาวิจัยทางด้านอื่นๆ เพิ่มนอกเหนือจากด้านเศรษฐกิจ และสังคม อันจะนำไปสู่ความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อ เช่น การศึกษาสมุนไพรที่ใช้ทดแทนยาปฏิชีวนะในการผลิตไก่เนื้อ

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจของเกษตรกรในการใช้ยาปฏิชีวนะในการผลิตไก่เนื้อ ทั้งนี้เพื่อเป็นการศึกษาถึงสาเหตุของการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกร เพื่อจะใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการตัดสินใจของยาปฏิชีวนะในไก่เนื้อ

4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อ โดยทำการเปรียบเทียบเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อประเภทอิสระ ประเภทรับจ้างเลี้ยง และประเภทประกันราคา ให้เห็นความแตกต่างของความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรแต่ละประเภทในการผลิตไก่เนื้อ